

Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка

УДК 330.341.1:004.738.5(477)

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14944077>

**Оптимізація бізнес-процесів у цифровій економіці для підвищення
конкурентоспроможності регіонів**

Самойленко Вікторія Вікторівна

кандидат економічних наук, доцент, кафедра менеджменту, логістики та
інновацій Навчально-наукового інституту менеджменту і маркетингу,
Харківський національний економічний університет ім. Семе́на Кузне́ця, м.
Харків, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-4702-7193>

Власенко Тетяна Олексіївна

кандидат економічних наук, завідувачка кафедри виробничого та
інвестиційного менеджменту, факультет аграрного менеджменту,
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-2999-7441>

Мікуліна Марина Олександрівна

кандидат економічних наук, доцент, кафедра агрофінжинірингу, інженерно-
технологічний факультет, Сумський національний аграрний університет,
м. Суми, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-6918-5192>

Прийнято: 09.02.2025 | Опубліковано: 28.02.2025

Анотація: Швидкість розвитку цифрової економіки істотно вплинула на бізнес-операції, і це вимагає від бізнесу адаптації до нових технологічних та ринкових умов. Оптимізація бізнес-процесів за допомогою цифрових інструментів скорочує витрати, підвищує ефективність та конкурентоспроможність регіонів. У міру пришвидшення цифрової трансформації регіони, які не інтегрують сучасні технології, ризикують опинитися в економічній стагнації та втратити ринкову привабливість. Багато підприємств мають проблеми, пов'язані із застарілою інфраструктурою, недостатньою цифровою грамотністю та опором інноваціям, що свідчить про необхідність системних підходів до оптимізації бізнес-процесів. З огляду на посилення ролі цифрових платформ, великих даних, штучного інтелекту та блокчейну в економічній діяльності, визначення ефективних стратегій інтеграції технологій у бізнес-процеси має важливе значення. Розв'язання цих питань сприяє зміцненню регіональної економічної стійкості, залученню інвестицій та стимулюванню сталого розвитку.

Метою дослідження є аналіз впливу оптимізації бізнес-процесів в умовах цифрової економіки на регіональну конкурентоспроможність та визначення ефективних стратегій цифрової трансформації. Розглянуто основні технологічні тренди, роль цифровізації в підвищенні продуктивності праці та бар'єри, що перешкоджають її впровадженню.

Методи: аналіз наукової літератури, узагальнення, систематизація.

Результати показують, що регіони, які активно впроваджують цифрові інструменти, демонструють вищу економічну ефективність, інноваційний потенціал та інтеграцію в глобальні ланцюги доданої вартості. Визначено критичні фактори, що впливають на успіх цифрової трансформації, такі як державна підтримка, готовність робочої сили та технологічна інфраструктура.

У висновках підкреслено необхідність комплексних цифрових стратегій, які поєднують технологічні інвестиції з розвитком людського капіталу. Ефективна оптимізація бізнес-процесів у цифровій економіці дає можливість регіонам посилити свій економічний потенціал, підвищити стійкість бізнесу та досягти довгострокової конкурентоспроможності на глобальному ринку, який постійно інтегрується в цифрову економіку.

Ключові слова: цифрова трансформація, економічна ефективність, регіональний розвиток, управлінські інновації, стратегічне планування.

Optimization of Business Processes in the Digital Economy to Increase the Competitiveness of Regions

Viktoriia Samoilenko

PhD in Economics, Associate Professor, Department of Management, Logistics and Economics of the Educational and Scientific Institute of Management and Marketing, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Kharkiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-2999-7441>

Tetiana Vlasenko

PhD in Economics, Head of Department, Department of Production and Investment Management, Faculty of Agrarian Management, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-2999-7441>

Maryna Mikulina

PhD in Economics, Associate Professor, Department of Agricultural Engineering,

Faculty of Engineering and Technology, Sumy National Agrarian University,
Sumy, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-6918-5192>

Abstract: *The rapid development of the digital economy has significantly impacted business operations, requiring enterprises to adapt to new technological and market conditions. The optimization of business processes through digital tools is crucial for improving efficiency, reducing costs, and enhancing the competitiveness of regions. As digital transformation accelerates, regions that fail to integrate modern technologies risk economic stagnation and a loss of market attractiveness. Many enterprises face challenges related to outdated infrastructure, insufficient digital literacy, and resistance to innovation, highlighting the need for systematic approaches to business process optimization. Given the growing role of digital platforms, big data, artificial intelligence, and blockchain in economic activities, identifying effective strategies for integrating these technologies into business processes is of great importance. Addressing these issues contributes to strengthening regional economic resilience, attracting investment, and stimulating sustainable growth.*

The purpose of this study is to analyze the impact of business process optimization in the digital economy on regional competitiveness and to identify effective strategies for digital transformation. The research examines key technological trends, the role of digitalization in improving labor productivity, and the barriers that hinder its implementation.

Methods: analysis of scientific literature, generalization, and systematization.

The results indicate that regions actively implementing digital tools achieve higher economic efficiency, increased innovation potential, and stronger integration into global value chains. The study identifies critical factors influencing the success

of digital transformation, such as government support, workforce readiness, and technological infrastructure.

The conclusions emphasize the necessity of comprehensive digital strategies that combine technological investments with human capital development. Effective business process optimization in the digital economy enables regions to enhance their economic potential, improve business resilience, and achieve long-term competitiveness in an increasingly digitalized global market.

Keywords: digital transformation, economic efficiency, regional development, managerial innovations, strategic planning.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток цифрової економіки призвів до фундаментальних змін у традиційних бізнес-процесах, що зумовило необхідність їхньої оптимізації для підвищення регіональної конкурентоспроможності. Цифровізація дає можливість бізнесу використовувати сучасні технології, такі як штучний інтелект, аналіз великих даних, блокчейн та хмарні обчислення, для підвищення ефективності, скорочення витрат та оптимізації процесу прийняття рішень. Водночас у багатьох регіонах складно повністю інтегрувати ці інновації через застарілу інфраструктуру, недостатній рівень цифрової грамотності та опір змінам. Як наслідок – компанії, що працюють у таких регіонах, зазнають труднощів у підтримці конкурентоспроможності як на національному, так і на глобальному рівнях. Оптимізація бізнес-процесів за допомогою цифрових інструментів має важливе значення для стимулювання економічного зростання, підвищення продуктивності та забезпечення гнучкості регіональних підприємств у динамічному ринковому середовищі. Без добре структурованого підходу до цифрової трансформації регіональні економіки ризикують опинитися в стані стагнації, збільшуючи різницю між цифровими та відсталими регіонами [1].

Зважаючи на високу взаємозалежність світових ринків, регіони мають визначити пріоритетом упровадження цифрових рішень для підтримки довгострокової конкурентоспроможності. Оптимізація бізнес-процесів призводить до ефективнішого розподілу ресурсів, налагодження ланцюгів постачання та покращення якості обслуговування клієнтів, що є визначальними факторами досягнення економічної стійкості. Цифрова трансформація посилює співпрацю між бізнесом, державними установами та науково-дослідними організаціями, сприяючи створенню інноваційних екосистем, які є рушіями сталого розвитку. Актуальність цього дослідження полягає в тому, що воно надасть розуміння найкращих практик інтеграції цифрових технологій у регіональні бізнес-стратегії, даючи можливість підприємствам адаптуватися до швидкозмінних економічних умов.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних умовах цифровізації економіки значна увага приділяється оптимізації бізнес-процесів задля підвищення конкурентоспроможності регіонів. Сучасні наукові дослідження висвітлюють різні аспекти цього питання [2–9].

Н. К. Амеліна, О. В. Комчатних та О. С. Левіщенко [2] розглядають цифровізацію як основний фактор розвитку економіки бізнесу. Автори наголошують на необхідності активного впровадження цифрових технологій для підвищення ефективності бізнес-процесів та економічного зростання.

Стратегічний менеджмент та його вплив на успішність організацій аналізує С. Г. Мельниченко [3]. Автор підкреслює важливість стратегічного підходу до цифровізації, що сприяє адаптуванню підприємств до швидких змін у зовнішньому середовищі та забезпеченню сталого розвитку.

С. Обіход, М. Матвеев та В. Бойко досліджують роль digital-маркетингу в умовах цифровізації сучасних бізнес-процесів [4]. Вони вказують на те, що

цифрові маркетингові стратегії сприяють ефективнішій комунікації з клієнтами, оптимізації витрат та підвищенню конкурентоспроможності підприємств.

А. Бокий [5] акцентує на особливостях цифрової трансформації бізнесу, зокрема на необхідності комплексного підходу до цифровізації, що передбачає використання сучасних технологій, зміни в управлінні та адаптацію до цифрових трендів.

Цифровізацію бізнес-середовища транскордонних регіонів України та Польщі в контексті євроінтеграції розглядають М. І. Дзямулич та Ю. Ю. Рейкін [6]. Автори зазначають, що цифрові технології сприяють посиленню економічної співпраці між країнами, забезпечуючи прискорений розвиток регіонів.

А. О. Гавронський [7] аналізує вплив цифровізації на інноваційний розвиток регіонів, наголошуючи на тому, що впровадження цифрових технологій стимулює інноваційну активність підприємств та сприяє формуванню конкурентних переваг регіонів.

Н. В. Павліха й О. А. Корнелюк [8] досліджують циркулярну модель як інноваційну систему відновлення конкурентоспроможності регіонів та територіальних громад України у воєнний і повоєнний періоди. Вони підкреслюють, що цифровізація є важливим інструментом сталого розвитку регіонів в умовах кризи.

В. І. Мельник, В. Г. Мазур та Ю. С. Мазур [9] розглядають цифровізацію як інноваційний підхід до реалізації функцій управління соціально-економічними системами. Автори наголошують на важливості цифрових технологій для ефективного управління та оптимізації бізнеспроцесів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну увагу до цифрової трансформації, вплив комплексної оптимізації бізнес-процесів на конкурентоспроможність регіонів залишається недостатньо дослідженим, особливо з урахуванням різних рівнів цифрової зрілості. Дослідження спрямоване на вивчення аспектів впровадження цифрових технологій у регіональні бізнес-екосистеми, а також визначенні основних бар'єрів та умов успішної цифрової трансформації. Практичний внесок дослідження полягає в розробці рекомендацій для підвищення економічної стійкості та інноваційного потенціалу регіонів.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є аналіз впливу оптимізації бізнес-процесів в умовах цифрової економіки на регіональну конкурентоспроможність та визначення ефективних стратегій цифрової трансформації. Відповідно до мети було поставлено такі завдання: розглянути теоретичні засади оптимізації бізнес-процесів в умовах цифрової економіки, проаналізувати вплив цифрової трансформації на конкурентоспроможність регіонів; визначити основні бар'єри впровадження цифрових технологій у бізнес-процеси; оцінити кращі практики та успішні кейси цифрової трансформації бізнесу; а також розробити рекомендації щодо підвищення ефективності цифрових стратегій на регіональному рівні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оптимізація бізнеспроцесів в умовах цифрової економіки є важливим аспектом розвитку підприємств, що дає можливість підвищити ефективність, скоротити витрати та покращити загальну продуктивність. Бізнес-процеси – це взаємопов'язані види діяльності, спрямовані на створення продукту або послуги, що забезпечують цінність клієнту та організації. Бізнес-процеси можна поділити на три основні категорії: операційні, допоміжні та управлінські. Операційні процеси сприяють

створенню та наданню продуктів або послуг, зокрема виробництву, продажу та обслуговуванню клієнтів. Допоміжні забезпечують необхідну інфраструктуру та ресурси, такі як ІТ-підтримка, управління людськими ресурсами та закупівлі. Управлінські зосереджені на стратегічному плануванні, вимірюванні ефективності та прийнятті рішень.

Цифрова економіка істотно змінила бізнес-моделі, спричинивши необхідність адаптації та оптимізації бізнес-процесів. Цифрові технології, зокрема штучний інтелект, великі дані, хмарні обчислення, блокчейн тощо, змінили звичні підходи до ведення бізнесу [10, с. 176–177]. Вони забезпечують автоматизацію, аналіз даних у реальному часі та розширюють можливості зв'язку, що дає змогу бізнесу оптимізувати робочі процеси та покращити прийняття рішень. Так, наприклад, штучний інтелект сприяє прогностичній аналітиці та інтелектуальній автоматизації, зменшуючи кількість людських помилок і підвищуючи ефективність. Хмарні обчислення забезпечують безперешкодний доступ до даних і застосунків, покращуючи співпрацю та масштабованість. Завдяки технології блокчейн підвищується прозорість і безпека транзакцій, знижуються ризики шахрайства та помилок. Інтернет речей дає змогу здійснювати моніторинг активів і процесів у режимі реального часу, покращуючи управління ресурсами та операційну ефективність.

Оптимізація бізнес-процесів у цифровій економіці базується на фундаментальних принципах і методологіях, які забезпечують постійне вдосконалення та адаптивність. Одним з основних принципів є клієнтоорієнтованість, що передбачає узгодження бізнес-процесів із потребами та очікуваннями клієнтів. Важливими також є швидкість і гнучкість, які сприяють швидкому адаптуванню організацій до мінливих ринкових умов і технологічного прогресу. Прийняття рішень на основі даних

відіграє важливу роль в оптимізації процесів, оскільки організації застосовують аналітику для виявлення неефективності, прогнозування тенденцій та впровадження вдосконалень, що ґрунтуються на фактичних даних. Іншим важливим принципом є інтеграція, що забезпечує безперервну комунікацію та координацію між різними бізнес-функціями та цифровими інструментами.

Для оптимізації бізнес-процесів використовуються різні методології, зокрема Lean, Six Sigma, реінжиніринг бізнес-процесів (BPR) та управління бізнес-процесами (BPM) [11, с. 176–178]. Lean-підхід спрямований на усунення втрат і розвиток процесів з метою збільшення доданої вартості, що сприяє підвищенню ефективності та рентабельності операцій. Six Sigma дає можливість підвищити якість шляхом статистичного аналізу та стандартизації процесів, зменшуючи варіативність та забезпечуючи стабільність.

Реінжиніринг бізнес-процесів передбачає кардинальне переосмислення й перепланування робочих процесів для досягнення значного покращення продуктивності. Управління бізнес-процесами інтегрує технології та організаційні стратегії для постійного моніторингу, аналізу та вдосконалення бізнес-процесів у структурованому порядку.

Успішна оптимізація бізнес-процесів в умовах цифрової економіки потребує стратегічного підходу, який поєднує технологічні інновації, аналітику даних та організаційну гнучкість. Бізнес, який упроваджує цифрову трансформацію та використовує методології оптимізації, може досягти конкурентних переваг, покращити операційну ефективність та підвищити рівень задоволеності потреб клієнтів. Інтеграція новітніх технологій, аналітики на основі даних та процесно-орієнтованих стратегій дає можливість бізнесу залишатися стійким та адаптивним.

Для ефективності, гнучкості та конкурентоспроможності в сучасній цифровій економіці необхідно впроваджувати інструменти та підходи до цифрової трансформації бізнес-процесів. Це передбачає інтеграцію сучасних технологій у всі аспекти бізнес-операцій, зміну традиційних моделей і підвищення продуктивності. Серед найважливіших технологій, що стимулюють цю трансформацію, – автоматизація та штучний інтелект, великі дані та аналітика, а також хмарні обчислення, блокчейн та інші інноваційні цифрові інструменти. Ці технології не лише спрощують бізнес-процеси, але й дають змогу організаціям приймати обґрунтованіші рішення, оптимізувати розподіл ресурсів та покращувати клієнтський сервіс.

Автоматизація та штучний інтелект (ШІ) стали фундаментальними рушіями трансформації бізнес-процесів [12, с. 34]. Автоматизація зменшує навантаження на ручну працю, мінімізує людські помилки й прискорює операції завдяки використанню програмних рішень, таких як роботизована автоматизація процесів (RPA). RPA сприяє автоматизації повторюваних завдань, такі як введення даних, обробка рахунків та підтримка клієнтів, що вивільняє персонал для більш важливих видів діяльності. Штучний інтелект також покращує процес прийняття бізнес-рішень завдяки алгоритмам машинного навчання, обробці природної мови та предиктивній аналітиці. Системи на основі штучного інтелекту обробляють великі масиви даних у режимі реального часу, надаючи інформацію, яка сприяє підвищенню ефективності організацій і проактивній реакції на ринкові зміни. Додатково ШІ покращує взаємодію з клієнтами за допомогою чат-ботів і віртуальних асистентів, оптимізуючи надання послуг і підвищуючи рівень задоволеності клієнтів.

Великі дані та аналітика відіграють важливу роль у цифровій трансформації бізнес-процесів, оскільки дають можливість бізнесу обробляти та інтерпретувати великі обсяги структурованих і неструктурованих даних. Здатність аналізувати дані в режимі реального часу сприяє виявленню компаніями тенденцій оптимізації робочих процесів та прийняттю рішень на основі даних. Предиктивна аналітика допомагає прогнозувати ринкові тенденції, поведінку клієнтів і потенційні ризики, даючи можливість розробляти проактивні стратегії. Завдяки прогнозній аналітиці можна отримати рекомендації щодо оптимальних способів дій на основі історичних даних та даних у режимі реального часу. Водночас аналіз настроїв, що ґрунтується на методах великих даних, дає змогу компаніям оцінювати відгуки клієнтів і відповідно коригувати свої стратегії [13]. Інтеграція великих даних зі штучним інтелектом і машинним навчанням ще більше розширює можливості для прийняття рішень, забезпечуючи точніші уявлення та можливості автоматизації.

Хмарні технології повністю змінили способи зберігання, управління та доступу до даних, забезпечивши масштабованість, гнучкість та економічну ефективність. Так, хмарні обчислення сприяють переходу компаній від традиційної локальної IT-інфраструктури до віртуалізованого середовища, забезпечуючи безперебійну співпрацю та доступність. Хмарні сервіси, такі як інфраструктура (IaaS), платформа (PaaS) та програмне забезпечення (SaaS), дають змогу компаніям розгортати застосунки та ефективно управляти ресурсами. Упровадження мультихмарних та гібридних хмарних моделей забезпечує безперервність бізнесу, резервування даних, можливості відновлення після збоїв, а також сприяє ефективній віддаленій роботі, підвищуючи продуктивність та операційну стійкість [14, с. 213–215].

Технологія блокчейн стала потужним інструментом для підвищення прозорості, безпеки та ефективності бізнес-процесів. Блокчейн гарантує безпеку транзакцій, знижує ризики шахрайства та підвищує довіру до цифрової взаємодії завдяки децентралізації та захисту від несанкціонованого доступу до реєстру. Бізнес використовує блокчейн для оптимізації управління ланцюгами постачань, що дає можливість відстежувати вантажі в режимі реального часу, перевіряти автентичність і забезпечувати відповідність нормативним вимогам. У фінансових операціях блокчейн сприяє безпечним та ефективним транзакціям, зменшуючи залежність від посередників та мінімізуючи витрати. Використання смартконтрактів на блокчейні дає можливість автоматизувати виконання та дотримання контрактів, що сприяє оптимізації процесів закупівель, платежів та управління нормативними вимогами.

Інші цифрові інструменти, зокрема інтернет речей (IoT) і доповнена реальність (AR), теж сприяють цифровій трансформації бізнес-процесів. IoT з'єднує фізичні пристрої із цифровими мережами, забезпечуючи моніторинг і збір даних у реальному часі в таких галузях, як виробництво, логістика та охорона здоров'я. Датчики на основі інтернету речей оптимізують відстеження активів, прогнозоване технічне обслуговування та управління енергоспоживанням, зменшуючи витрати та підвищуючи ефективність. Доповнена реальність покращує освітні програми, дистанційну допомогу та клієнтський сервіс, забезпечуючи інтерактивні та імерсивні рішення. Наприклад, застосунки доповненої реальності в роздрібній торгівлі дають можливість проводити віртуальні примірки, покращуючи взаємодію з клієнтами та зменшуючи кількість повернень товарів.

У табл. 1 систематизовано основні цифрові інструменти та їхній вплив на трансформацію бізнес-процесів.

Таблиця 1

Вплив цифрових інструментів на бізнес-процеси

Цифровий інструмент	Його функції	Вплив на бізнес-процеси
Автоматизація та штучний інтелект	Автоматизує завдання, покращує прийняття рішень	Підвищує ефективність, зменшує кількість помилок, покращує клієнтський досвід
Великі дані та аналітика	Обробляє великі масиви даних, надає інсайти	Дає можливість приймати рішення на основі даних, прогнозувати тенденції
Хмарні обчислення	Віртуалізують ІТінфраструктуру, забезпечують доступність	Підвищення масштабованості, зниження витрат на ІТ, підтримка віддаленої роботи
Блокчейн	Захищає транзакції, уможливорює смартконтракти	Покращує прозорість, зменшує шахрайство, спрощує дотримання вимог
Інтернет речей	З'єднує пристрої, забезпечує моніторинг у реальному часі	Оптимізує ланцюги постачань, покращує прогнозоване технічне обслуговування
AR	Забезпечує інтерактивний цифровий досвід	Покращує навчання, підвищує рівень залученості клієнтів

Джерело: сформовано авторами на основі [11, 12, 13, 14]

Оптимізація бізнес-процесів відіграє важливу роль у підвищенні конкурентоспроможності регіонів, особливо в умовах цифрової економіки. Як і в інших країнах, в Україні регіональний розвиток залежить від здатності

місцевого бізнесу та влади впроваджувати сучасні цифрові інструменти та підвищувати операційну ефективність. На конкурентоспроможність регіонів впливають різні фактори, зокрема розвиток інфраструктури, інвестиційний клімат, людський капітал та рівень цифрової трансформації. Цифровізація бізнес-процесів сприяє підвищенню продуктивності, скороченню витрат, покращенню якості державних послуг та підвищенню привабливості для інвесторів. У цифрову епоху конкурентоспроможність регіонів оцінюється за такими основними показниками, як рівень цифрової інфраструктури, ступінь інноваційної активності, доступність послуг електронного урядування, цифровізація ринку праці та обсяги цифрової бізнес-активності.

Конкурентоспроможність регіонів України залежить від рівня цифровізації та впровадження сучасних технологій [15, с. 140–141]. Провідні регіони, такі як Київ, Львів та Харків, демонструють вищі показники цифрового розвитку завдяки концентрації ІТ-компаній, науково-дослідних установ та інноваційних стартапів. Вони активно впроваджують цифрові технології в промисловості, логістиці, фінансах та державному управлінні. Водночас менш розвинені регіони постають перед викликами, пов'язаними з обмеженою інфраструктурою, недостатніми інвестиціями та обмеженістю кваліфікованих кадрів. Але ініціативи, спрямовані на оптимізацію бізнеспроцесів та підтримку цифровізації, сприяють подоланню цього розриву й загальному економічному зростанню [14, с. 141].

Успішні кейси цифрової трансформації на регіональному рівні демонструють позитивний вплив оптимізації бізнес-процесів на економічні показники. У Львові розвиток ІТ-кластерів та впровадження технологій «розумного міста» значно покращили міську інфраструктуру, логістику та державне управління. Інтеграція цифрових рішень у муніципальні послуги

оптимізувала управління ресурсами та підвищила прозорість місцевого управління. У Дніпрі впровадження принципів Індустрії 4.0 у промисловості підвищило ефективність виробництва та створило нові можливості для цифрового підприємництва. Автоматизація логістичних процесів в Одесі суттєво скоротила транспортні витрати й підвищила конкурентоспроможність регіональної портової галузі. Упровадження земельних кадастрів на основі блокчейну в низці регіонів підвищило прозорість і безпеку операцій із нерухомістю [15].

Попри позитивні тенденції, цифровізація регіональної економіки в Україні має низку викликів. Однією з головних проблем є нерівномірний розвиток цифрової інфраструктури, коли сільська місцевість відстає від міських центрів [16]. Обмежений доступ до швидкісного інтернету та сучасних технологій перешкоджає впровадженню передових цифрових рішень у периферійних регіонах. Іншою суттєвою проблемою є відсутність кваліфікованих фахівців, здатних розробляти та обслуговувати цифрові системи. Система освіти поступово адаптується до нових вимог ринку, але попит на фахівців з аналізу даних, штучного інтелекту та кібербезпеки все ще перевищує пропозицію. Фінансові проблеми також обмежують цифрову трансформацію, оскільки в багатьох підприємств і муніципалітетів обмежене необхідне фінансування для реалізації масштабних цифрових проєктів.

Водночас перспективи цифровізації на регіональному рівні залишаються оптимістичними. Український уряд та міжнародні організації активно підтримують цифрові ініціативи через гранти, інвестиції та законодавчі реформи. Розвиток державно-приватного партнерства в цифрових інфраструктурних проєктах може прискорити поширення цифрових технологій у менш розвинених регіонах. Водночас дедалі активніше

використання хмарних обчислень, великих даних і штучного інтелекту сприятиме оптимізації бізнес-процесів і підвищенню регіональної конкурентоспроможності. Заохочення цифрового підприємництва та підтримка інноваційних стартапів сприятимуть диверсифікації економіки та створенню робочих місць, посилюючи загальну економічну стійкість регіонів.

У табл. 2 представлено основні фактори, що впливають на цифрову конкурентоспроможність регіонів України та на їхній економічний розвиток.

Таблиця 2

Фактори впливу на цифрову конкурентоспроможність регіонів України

Фактор	Вплив на регіональну конкурентоспроможність	Приклади реалізації
Цифрова інфраструктура	Покращення зв'язку, надання цифрових послуг	Розширення широкосмугового інтернету, розвиток мереж 5G
Інноваційна діяльність	Стимулює технологічний прогрес	ІТ-кластери, стартапакселератори
Послуги електронного урядування	Підвищують прозорість та адміністративну ефективність	Цифрові державні послуги, реєстри на основі блокчейну
Кваліфіковані кадри	Підтримують технологічний розвиток та цифровий бізнес	Освітні програми в галузі ІТ, ініціативи з перепідготовки кадрів
Інвестиційний клімат	Залучення фінансування для цифрової трансформації	Гранти, венчурний капітал, іноземні інвестиції

Ініціативи «розумного міста»	Оптимізують міське управління та послуги	Інтелектуальні транспортні системи, цифрове управління відходами
------------------------------	--	--

Джерело: сформовано авторами на основі [17, с. 62–71]

Оптимізація бізнес-процесів за допомогою цифровізації має безпосередній вплив на регіональну конкурентоспроможність, роблячи місцеві економіки більш активними, ефективними та привабливими для інвестицій. Успішна реалізація стратегій цифрової трансформації потребує комплексного підходу, що передбачає розвиток інфраструктури, реформування освіти, фінансову підтримку та вдосконалення законодавства.

Висновки. У результаті здійсненого дослідження встановлено, що оптимізація бізнес-процесів в умовах цифрової економіки є визначальним фактором підвищення конкурентоспроможності регіонів. Цифрова трансформація дає можливість підприємствам упроваджувати інноваційні підходи до управління, автоматизації операцій та взаємодії із зацікавленими сторонами, що сприяє підвищенню ефективності та зниженню витрат. Водночас окреслено низку бар'єрів, що ускладнюють процес цифровізації, серед яких недостатня технологічна готовність, опір змінам та обмеженість фінансових ресурсів.

Аналіз успішних кейсів цифрової трансформації бізнесу показав, що реалізація ефективних цифрових стратегій можлива за умови комплексного підходу, що охоплює інвестиції в сучасні технології, розвиток цифрових навичок персоналу та створення сприятливого регуляторного середовища. На основі отриманих результатів розроблено рекомендації щодо усунення бар'єрів цифровізації та підвищення ефективності цифрових стратегій на регіональному рівні. Перспективи подальших досліджень полягають у

вивченні впливу штучного інтелекту та великих даних на оптимізацію бізнеспроцесів у різних галузях економіки.

Список використаних джерел

1. Завгородня О. О., Ткаленко Д. Д., Гавран В. Я. Роль інновацій у моделюванні бізнес-процесів в умовах цифрової трансформації регіональної економіки. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2024. № 12. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14221892>
2. Амеліна Н. К., Комчатних О. В., Левіщенко О. С. Цифровізація як основний фактор розвитку економіки бізнесу. *Академічні візії*. 2024. № 35. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1432> (дата звернення: 20.12.2024)
3. Мельниченко С. Г. Аналіз стратегічного менеджменту та його вплив на успішність організацій. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2024. № 3. DOI: <https://doi.org/10.57125/econp.2024.02.29.02>
4. Обіход С., Матвеев М., Бойко В. Digital-маркетинг в умовах цифровізації сучасних бізнес-процесів. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-76>
5. Бокий А. Особливості цифрової трансформації бізнесу. *Управління розвитком складних систем*. 2024. № 58. С. 129-138. DOI: <https://doi.org/10.32347/2412-9933.2024.58.129-138>
6. Дзямулич М. І., Рейкін Ю. Ю. Цифровізація бізнес-середовища транскордонних регіонів України та Польщі в рамках євроінтеграції. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. № 5 (14). С. 248-252. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.14-41>

7. Гавронський А. О. Вплив цифровізації на інноваційний розвиток регіонів. *Economic Synergy*. 2023. № 4. С. 147-157. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2023-4-10>
8. Павліха Н. В., Корнелюк О. А. Циркулярна модель як інноваційна система відновлення конкурентоспроможності регіонів і територіальних громад в Україні у воєнний і повоєнний періоди. *Вісник НУБГП. Серія: Економічні науки*. 2023. № 3 (103). С. 179 – 193. DOI: <https://doi.org/10.31713/ve3202317>
9. Мельник В. І., Мазур В. Г., Мазур Ю. С. Цифровізація як інноваційний підхід до реалізації функцій управління соціально-економічними системами. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка*. 2022. № 1 (59). С. 35-40. DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2022.1\(59\).35-40](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2022.1(59).35-40)
10. Голобородько А. Ю. Роль цифрових технологій в управлінні інтегративним розвитком підприємств в умовах цифрової економіки. *Проблеми економіки*. 2023. № 3. С. 174-179. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-3-174-179>
11. Кравченко М. О., Салабай В. О. Роль цифрових трансформацій бізнес-процесів підприємств. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2023. № 26. С. 148-153. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.26.2023.286988>
12. Коростін О. Оптимізація маршрутів морських перевезень за допомогою штучного інтелекту: аналіз можливостей та викликів. *Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво*. 2024. № 56. С. 31-38. DOI: <https://doi.org/10.36910/6775-2524-0560-2024-56-00>

13. Тарлопов І.О. Ринок споживчих товарів України: проблеми та перспективи розвитку. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 12. URL: <https://elar.naiau.kiev.ua/items/1e4f13fe-6bea-4ae3-b809-be0fc40f399c>" (дата звернення: 20.12.2024)
14. Семененко Ю. Хмарні технології як фактор підвищення ефективності діяльності компанії. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2024. № 334 (5). С. 211-218. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-334-29>
15. Нечаєва І., Шиловець І. Цифрова трансформація регіонів України: проблеми, рекомендації, перспективи. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2024. № 6. С. 137 – 145. URL <https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/handle/123456789/4389> (дата звернення 20.12.2024)
16. Byelikova M., Bezkhlibna A., Polyezhayev Y., Zaytseva V., Pukhalska H. Informational and Digital Business Security in Tourism as a Component of the Coastal Region Competitiveness. *Data-Centric Business and Applications. Lecture Notes on Data Engineering and Communications Technologies / Semenov, A., Yepifanova, I., Kajanova, J. (eds). Vol 195. Cham : Springer, 2024. P. 117–145.* DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-54012-7_6
17. Мехович С., Кузьминський К., Перерва О. Діджиталізація як фактор конкурентоспроможності у єдиному міжнародному цифровому ринку. *Загальнодержавний науково-виробничий та інформаційний журнал «Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит»*. 2024. № 5 (195). С. 54-75. DOI: <https://doi.org/10.20998/2313-8890.2024.05.05>